

USTAWA
z dnia 2015 r.
o książce

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) zasady uregulowania rynku wydawniczego i dystrybucji książek;
- 2) zasady ustalania jednolitej ceny książki;
- 3) prawa i obowiązki wydawców, importerów oraz sprzedawców końcowych, związane z dystrybucją książek.

Art. 2.

Przepisów ustawy nie stosuje się do sprzedaży książek w ramach ponadgranicznego handlu elektronicznego, chyba że książka jest odbierana przez nabywcę końcowego na terytorium kraju w punkcie wskazanym przez sprzedawcę końcowego lub wysyłka do nabywcy końcowego następuje z terytorium kraju.

Art. 3.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) książce - należy przez to rozumieć publikację objętą symbolem 58.11.1 lub 58.11.2 Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, z wyłączeniem ulotek;
- 2) nabywcy końcowym - należy przez to rozumieć osobę, która nabywa książki w celach innych niż ich dalsza odsprzedaż, w szczególności w ramach wykonywanej przez siebie działalności gospodarczej;
- 3) sprzedawcy końcowym - należy przez to rozumieć podmiot wykonujący działalność gospodarczą w zakresie obrotu gospodarczego książkami, który sprzedaje książki nabywcy końcowemu;
- 4) terytorium kraju - należy przez to rozumieć terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Obowiązki określenia ceny książki

Art. 4.

1. Wydawca i importer są obowiązani do ustalenia, przed wprowadzeniem książki do obrotu, jednolitej ceny książki obowiązującej przy sprzedaży nabywcy końcowemu, obejmującej wartość podatku od towarów i usług, zwanej dalej „ceną”.
2. Cena książki obejmuje wszelkie dodatki sprzedawane wraz z książką, w szczególności zdjęcia, taśmy magnetyczne oraz inne nośniki utworów muzycznych i audiowizualnych.
3. Obowiązek ustalenia ceny nie ma zastosowania do książek:
 - 1) w wydaniach bibliofilskich, charakteryzujących się wysoką jakością wydania, mających przeznaczenie kolekcjonerskie i wydanych w numerowanym nakładzie, nieprzekraczającym 500 egzemplarzy;
 - 2) artystycznych, których wydanie wymagało wykorzystania metod rękodzielniczych;
 - 3) wydanych na zamówienie, w łącznym nakładzie nieprzekraczającym 150 egzemplarzy;
 - 4) wydanych przez zagranicznego wydawcę w języku innym niż polski i importowanych na terytorium kraju.

Art. 5.

1. Cena oraz informacja o roku i miesiącu wprowadzenia książki do obrotu powinny zostać trwale umieszczone na książce lub zamieszczone w internetowym katalogu wydawcy.
2. Wydawca i importer są obowiązani do przekazania do Biblioteki Narodowej w Warszawie, przed wprowadzeniem książki do obrotu, informacji o jej cenie.

Art. 6.

1. Cena sprzedaży książki w ramach subskrypcji lub w ramach jednorazowej sprzedaży całej serii lub kolekcji książek oraz wielotomowych encyklopedii i słowników może być różna od sumy cen ich poszczególnych części lub tomów.
2. Jeżeli sprzedaż książki nabywcy końcowemu odbywa się na raty, suma rat nie może być niższa niż określona uprzednio cena.
3. Wydawca lub importer mogą ustalić różne ceny książki w poszczególnych jej standardach edytorskich, w szczególności wydania w twardej lub miękkiej oprawie.

4. Wydawca lub importer mogą ustalić cenę inną niż jednolita cena dla prenumeratorów czasopism w przypadku sprzedaży książki wydanej przez wydawcę danej gazety lub czasopisma.

Art. 7.

1. Stosowanie ceny jest obowiązkowe w okresie 12 miesięcy od końca miesiąca, w którym wprowadzono książkę do obrotu.
2. Po upływie 6 miesięcy od końca miesiąca, w którym wprowadzono książkę do obrotu, wydawca i importer są uprawnieni do wycofania z rynku całego nakładu książki i ustalenia nowej ceny na okres pozostały do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1.
3. W przypadku podwyższenia stawki podatku od towarów i usług na książki w okresie, o którym mowa w ust. 1, wydawca i importer są uprawnieni do zmiany ceny uwzględniającej tę podwyżkę.
4. W przypadku importu na terytorium kraju książki wydanej w Polsce, a następnie objętej eksportem, cena sprzedaży nie może, w okresie obowiązywania jednolitej ceny, być niższa niż cena ustalona przez wydawcę.
5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się w przypadku importowania książek z państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, chyba że obiektywne czynniki, a w szczególności brak rzeczywistej sprzedaży w tym państwie, pozwalają stwierdzić, że działanie to miało na celu obejście przepisów ustawy.

Art. 8.

1. Do stosowania ceny jest obowiązany sprzedawca końcowy.
2. Obowiązek sprzedaży książki po jednolitej cenie nie ma zastosowania do sprzedaży wysyłkowej z terytorium kraju za granicę.

Art. 9.

Obowiązek sprzedaży książki po określonej cenie nie ma zastosowania do jej sprzedaży:

- 1) wydawcy książki,
 - 2) importerowi książki,
 - 3) przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji książek,
 - 4) pracownikom podmiotów, o których mowa w pkt 1-3,
 - 5) autorowi książki
- pod warunkiem zakupu książki na własny użytek.

Art. 10.

Sprzedawca końcowy jest obowiązany do oferowania książki do sprzedaży nabywcy końcowemu po cenie wynoszącej nie mniej niż 95% i nie więcej niż 100% ceny.

Art. 11.

1. Sprzedawca końcowy jest uprawniony do sprzedaży książki w cenie stanowiącej między 80% a 100% ceny, jeżeli książka jest nabywana przez:

1) bibliotekę w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach;

2) instytucję kultury w rozumieniu ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;

3) jednostki organizacyjne określone w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także w przypadku nabywania książek na potrzeby funkcjonowania podmiotów, o których mowa w ust. 1.

3. Sprzedawca końcowy jest uprawniony do sprzedaży książki w cenie stanowiącej między 85% a 100% ceny podczas trwających nie dłużej niż 4 dni targów książki, podczas których książki do sprzedaży oferuje co najmniej 10 sprzedawców końcowych.

4. Sprzedawca końcowy jest uprawniony do sprzedaży książki w cenie stanowiącej między 85% a 100% ceny, jeżeli książką tą jest podręcznik kupowany przez stowarzyszenie rodziców uczniów danej szkoły korzystających z danego podręcznika, którego cele statutowe przewidują podejmowanie działań w tym zakresie.

5. Książki używane, wybrakowane, wadliwe lub uszkodzone mogą być sprzedawane po cenach innych niż określona cena, pod warunkiem poinformowania nabywcy końcowego o wadach danego egzemplarza.

Art. 12.

1. Jeżeli w punkcie sprzedaży nabywca końcowy nie ma możliwości zakupu książki objętej ofertą handlową wydawcy lub importera, sprzedawca końcowy ma obowiązek, na żądanie nabywcy końcowego i pod warunkiem dostępności książki u wydawcy lub importera, po zapłaceniu przez nabywcę końcowego ceny książki, zamówić bezpłatnie jeden egzemplarz takiej książki dla nabywcy końcowego. Kosztami związanymi wyłącznie z dostarczeniem książki sprzedawca końcowy może obciążyć nabywcę końcowego.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do punktów sprzedaży, w których główna działalność nie polega na sprzedaży książek, w szczególności punktów sprzedaży prasy i sklepów wielobranżowych.

Art. 13.

W okresie obowiązywania ceny zakazane jest:

- 1) informowanie o stosowaniu cen niższych niż określona cena w miejscach innych niż miejsce sprzedaży książki nabywcy końcowemu;
- 2) oferowanie książki jako bezpłatnego dodatku do produktów lub usług, a także oferowania takich produktów lub usług jako dodatków do książek, zarówno jako dodatków bezpłatnych, jak i dodatków w cenie znacząco odbiegającej od ceny rynkowej tych produktów lub usług, chyba że sprzedaż tych towarów lub usług łącznie została przewidziana przez wydawcę lub importera i uwzględniona przy ustaleniu przez te podmioty ceny danej książki.

Art. 14.

Kto:

- 1) wbrew przepisowi art. 4 ust. 1 nie ustala ceny,
- 2) wbrew przepisom art. 5 ust. 1 nie umieszcza trwale ceny na książce albo nie zamieszcza jej w internetowym katalogu wydawcy,
- 3) nie stosuje ceny w okresie, o którym mowa w art. 7 ust. 1,
- 4) wbrew przepisowi art. 13 pkt 1 informuje o stosowaniu cen niższych niż określona cena w miejscach innych niż miejsce sprzedaży książki nabywcy końcowemu,
- 5) wbrew przepisowi art. 13 pkt 2 oferuje książki jako bezpłatne dodatki do produktów lub usług lub oferuje produkty lub usługi jako dodatki do książek
- podlega karze grzywny.

Art. 15.

Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 14 następuje w trybie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 3

Przepisy zmieniające i końcowe

Art. 16.

W ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, z późn. zm.¹)) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Czynami nieuczciwej konkurencji są w szczególności: wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa, fałszywe lub oszukańcze oznaczenie pochodzenia geograficznego towarów albo usług, wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług, naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa, nakłanianie do rozwiązania lub niewykonania umowy, naśladownictwo produktów, pomawianie lub nieuczciwe zachwalanie, utrudnianie dostępu do rynku, przekupstwo osoby pełniące funkcję publiczną, a także nieuczciwa lub zakazana reklama, organizowanie systemu sprzedaży lawinowej, prowadzenie lub organizowanie działalności w systemie konsorecyjnym oraz sprzedaż książek po cenach innych niż określona cena, z naruszeniem przepisów ustawy z dnia o książce (Dz. U. poz. ...).”;

2) w art. 16 w ust. 1 dodaje się pkt 7 brzmieniu:

„7) reklama w miejscu innym niż miejsce sprzedaży książki nabywcy końcowemu mająca na celu informowanie nabywcy końcowego o stosowaniu przez sprzedawcę cen niższych niż wymagane przez ustawę z dnia o książce.”.

Art. 17.

W ustawie z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych (Dz. U. Nr 152, poz. 722, z późn. zm.²)) w art. 5 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wraz z egzemplarzami obowiązkowymi do Biblioteki Narodowej w Warszawie przekazuje się informację o cenie danej książki w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o książce (Dz. U. ...) oraz o zmianie tej ceny.”.

Art. 18.

Przepisy ustawy stosuje się do książek wydanych lub importowanych po dniu wejścia w życie ustawy.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1693, Nr 172, poz. 1804, z 2005 r. Nr 10, poz. 68, z 2007 r. Nr 171, poz. 1206, oraz z 2009 r. Nr 201, poz. 1540.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2012 r. poz. 1529.

Art. 19.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Ustawa o książce ma za przedmiot regulację rynku wydawniczego i dystrybucji książek w Polsce – celem ustawy jest wprowadzenie do polskiego porządku prawnego regulacji siostrzanej do funkcjonujących w innych Państwach Europy, a umożliwiających wydawcy i importerowi książek ustalenie, na określony ustawą czas, stałą cenę książek, obowiązującej wszystkich sprzedawców końcowych – księgarzy, księgarnie sieciowe, sklepy wielobranżowe, kioski itp.

Doświadczenia innych krajów pokazują, że uregulowanie rynku książek w perspektywie doprowadziła do poszerzenia oferty wydawniczej o książki ambitne, które jako wolnorotujące były mniej opłacalne – z chwilą, kiedy księgarnie nie musiały już angażować znacznych środków w prowadzenie „wojen cenowych” z dyskontami i sklepami wielkopowierzchniowymi i rezygnować z istotnej części swoich marż, możliwe stało się przeznaczenie części tych środków na utrzymanie szerokiej oferty wydawniczej.

Przedmiotem ustawy jest uregulowanie rynku książek poprzez określenie praw i obowiązków wydawców, importerów i sprzedawców końcowych, związane z określeniem stałej ceny książek oraz określenie zasad jej ustalania. Ustawa nakłada na wydawców i importerów obowiązek tworzenia rynku książki poprzez ustalenie ceny danej książki przed wprowadzeniem jej do obrotu, przy czym cena ta musi następnie być stosowana przez wszystkie podmioty prowadzące sprzedaż książki nabywcy końcowemu (ustawodawca posługuje się tym pojęciem, świadomie nie odwołując się do pojęcia konsumenta), tj. podmiotowi kupującemu książkę w celu innym niż jej dalsza odsprzedaż, w szczególności w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Jednolita cena obejmuje wszelkie dodatki sprzedawane wraz z książką, takie jak zdjęcia, taśmy magnetyczne czy inne nośniki utworów muzycznych i audiowizualnych.

Przepisów ustawy o książce nie stosuje się co do zasady do sprzedaży książek w ramach ponadgranicznego handlu elektronicznego. Ustawa znajdzie jednak zastosowanie w tym zakresie, jeżeli zamówiona przez Internet książka będzie odbierana przez nabywcę końcowego we wskazanym przez sprzedawcę końcowego stacjonarnym punkcie odbioru na terenie Polski lub też gdy wysyłka do nabywcy końcowego będzie następowała z terytorium Polski. Ostatnia z wymienionych okoliczności odnosi się do sytuacji, gdy książka, choć zamawiana od podmiotu zagranicznego, jest w rzeczywistości magazynowana przez ten podmiot na terytorium Polski i z tego miejsca wysyłana jest do nabywcy końcowego.

Definiując książkę powołano się w ustawie na zakres wskazany w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (pod numerem 58.11.1 oraz 58.11.2). Celem odniesienia do wskazanej regulacji było odejście od próby zdefiniowania książki poprzez odniesienie do systemu ISBN, który choć powszechny, nie stanowi bezwzględnej regulacji prawnej. Inną propozycją było odniesienie się do definicji zawartej w ustawie o VAT, która jednak jest dość szczątkowa. Ustalona cena książki powinna być podana do publicznej wiadomości, przy czym jako obowiązkowe wskazano przekazanie informacji o niej do Biblioteki Narodowej, a do wyboru wydawcy/importera pozostawiono podanie jej dodatkowo do informacji publicznej poprzez nadrukowanie na samej książce lub zamieszczenie w internetowym katalogu wydawcy.

Określona cena powinna zostać podana do wiadomości publicznej. Obowiązek ten obciąża wydawcę i importera. Ustawodawca wymaga od tych podmiotów bezwzględnie przekazania informacji o ustalonej cenie do Biblioteki Narodowej a także dodatkowo, informacji o roku i miesiącu wprowadzenia książki do obrotu powinny zostać trwale umieszczone na książce lub zamieszczone w internetowym katalogu wydawcy. Ustawa przewiduje wyjątki od obowiązków nałożonych na podmioty operujące w ramach rynku książki, które mają na celu dostosowanie jej do potrzeb rynku, rozumianego nie tylko jako rynek dla wydawców / importerów / dystrybutorów, ale także jako rynek dla czytelników.

Wydawca i importer są zwolnieni z obowiązku ustalenia jednolitej ceny pewnych rodzajów książek, co uzasadnione jest ich specyfiką, wyróżniającą je spośród pozostałych publikacji książkowych. Do grupy tych książek należą książki w wydaniach bibliofilskich, charakteryzujących się wysoką jakością wydania, mających przeznaczenie kolekcjonerskie i wydanych w numerowanym nakładzie, nieprzekraczającym 500 egzemplarzy, książek artystycznych, których wydanie wymagało wykorzystania metod rękodzielniczych, książek wydanych na zamówienie, w łącznym nakładzie nieprzekraczającym 150 egzemplarzy, książek wydanych przez zagranicznego wydawcę w języku innym niż polski i importowanych na terytorium kraju. Dodatkowym uzasadnieniem dla zastosowania ww. wyłączenia są książki wydane przez zagranicznego wydawcę w języku innym niż polski i importowane na terytorium kraju jest fakt, iż na zmianę kosztów ponoszonych przez importera wpływają czynniki całkowicie lub częściowo od niego niezależne – takie jak zmiany kursów walut, zmiany cen wydawcy zagranicznego, zmiany kosztów transportu.

Obowiązek sprzedaży książki po ustalonej cenie nie dotyczy sprzedaży wysyłkowej z terytorium kraju za granicę, a także nie ma zastosowania do jej sprzedaży wymienionym w ustawie podmiotom – wydawcy tej książki, jej importerowi, przedsiębiorcom wykonującym

działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji książek, pracownikom wymienionych podmiotów oraz autorowi książki – pod warunkiem zakupu książki na własny użytek.

Ponadto, wzorem regulacji europejskich, zaproponowano możliwość odstępstwa od danej ceny na poziomie 5% - tylko jako obniżki ceny. Odrębnie uregulowano dopuszczalne rabaty dla bibliotek, instytucji kultury i placówek oświatowych, które mogą osiągnąć poziom 20%. Dodatkowo, dopuszczono stosowanie 15% upustów od ustalonej ceny dla nabywców końcowych dokonujących zakupu książek na targach książki. To uregulowanie koresponduje z dotychczasową praktyką sprzedaży i swoistą „tradycją” targów książki.

Regulacją ustawy objęto także podręczniki, co jest uzasadnione ich szczególną pozycją w ramach funkcjonowania księgarni w Polsce – generuje znaczne zyski. Ustawa dopuszcza udzielenie przez sprzedawcę końcowego 15% rabatu na podręczniki w sytuacji, gdy są one kupowane przez stowarzyszenie rodziców uczniów danej szkoły korzystających z danego podręcznika, którego cele statutowe przewidują podejmowanie działań w tym zakresie. W razie sprzedaży książek używanych, wybrakowanych, wadliwych lub uszkodzonych, sprzedawca końcowy, pod warunkiem poinformowania nabywcy końcowego o wadach danego egzemplarza, może zastosować cenę inną niż wcześniej określona cena.

Aby zapewnić szeroką dostępność książek, ustawodawca nakłada na sprzedawców końcowych, których główna działalność polega na sprzedaży książek, obowiązek zamówienia na żądanie nabywcy końcowego jednego egzemplarza danej książki. Nabywca końcowy ma obowiązek wcześniejszego uregulowania ceny książki, a sprzedawca końcowy może go także obciążyć kosztami związanymi z dostarczeniem książki. Sama usługa zamówienia książki powinna być realizowana nieodpłatnie. Sprzedawca końcowy będzie zwolniony z opisywanego obowiązku w sytuacji, jeżeli książka jest niedostępna u jej wydawcy lub importera.

Okres obowiązywania ceny został zaproponowany na poziomie 12 miesięcy. Jednocześnie, po upływie 6 miesięcy od końca miesiąca, w którym wprowadzono książkę do obrotu, dopuszczono wycofanie przez wydawcę i importera wycofanie z rynku całego nakładu książki i ustalenia nowej ceny na okres pozostały do upływu 12 miesięcy obowiązywania ustalonej ceny. Ponadto, w przypadku podwyższenia stawki podatku od towarów i usług na książki w okresie obowiązywania ustalonej ceny, wydawca i importer będą uprawnieni do jej zmiany poprzez uwzględnienie tej podwyżki.

W celu uniemożliwienia obejścia ustawy, ustawodawca wprowadził regulację stanowiącą, że w przypadku importu na terytorium kraju książki wydanej w Polsce, a następnie objętej eksportem, cena sprzedaży nie może, w okresie obowiązywania ceny, być niższa niż cena ustalona przez wydawcę. Powyższe nie stosuje się do sytuacji importowania książek

z państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, chyba że obiektywne czynniki, a w szczególności brak rzeczywistej sprzedaży w tym państwie, pozwalają stwierdzić, że działanie to miało na celu obejście przepisów ustawy.

Ustawa wprowadza karalność naruszenia przepisów w zakresie ustalenia i stosowania ceny jednolitej książek wprowadzonych do obrotu ustalając, iż stanowi to wykroczenie, którego sprawca podlega karze grzywny. Jednocześnie, w art. 16 projektu ustawy wskazano, iż sprzedaż książek po cenach innych niż dozwolone przepisami ustawy oraz reklama z naruszeniem art. 13 ustawy stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

W ustawie przewidziano 6-miesięczny termin *vacatio legis*, co wydaje się uzasadnione ze względu na dość znaczące zmiany wprowadzane ustawą, których wprowadzenie będzie wymagało od wydawców, importerów oraz sprzedawców końcowych dokonania określonych zmian w dotychczasowym funkcjonowaniu. Wskazano także, że regulacją nie zostaną objęte książki wprowadzone na rynek przed wejściem w życie ustawy, co podyktowane jest chęcią uniknięcia zamętu, który regulacja przeciwna mogłaby wywołać na rynku, nakładając na wydawców/importerów/sprzedawców końcowych bardzo duże obciążenia.

Analizując stan rynku książki w państwach europejskich, w tym także w państwach, gdzie z regulacji analogicznej do objętej ustawą o książce zrezygnowano (np. w Wielkiej Brytanii), należy zauważyć, że ustawa, obok wspierania kultury i czytelnictwa, prawdopodobnie wpłynie także pozytywnie na utrzymanie i rozwój sieci księgarskiej. Tym samym zasadnie twierdzić można, że proponowana ustawa uwzględnia i popiera interesy mikro, małych i średnich przedsiębiorców trudniących się sprzedażą książek.

Projekt ustawy nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążeń budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy w zakresie dotyczącym zasad sprzedaży książek wydawanych w Polsce jest nieobjęty prawem UE, natomiast w zakresie, w jakim wykracza poza sytuacje wewnątrz krajowe, jest zgodny z prawem UE.